

ACC. N:R M. 16710:1-7.

Landskap: *Thüne* Upptecknare: *P. A. Svensson, Tjörnarp*
Härad: *S. Isbo* Berättare: " " " "
Socken: *Heöja* Berättarens yrke: *kantist o. folkskollärare*
Uppteckningsår: *1966* Född år *1871* i *Heöja*

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Skvåddare, sömmerskor och konfektion. s. 1-6.
Skomakare. s. 7.

LUF 131

Skriv endast på denna sida.

ACC. N:R M. 16710: /.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

~~"Skräddare~~

Skräddare.

"Skräddare, skomagare och sme

ljugare o bedragare alla tre."

Så sade man ofta förr. Naturligtvis var det både orättvist och oriktigt att säga så, ty, även om orden kunde passa in på kanske en och annan, så passade de dock inte in på alla.

De gamla hedervärda yrkena synas snart vara glömda, men i min barn-
dom, för omkring 85 år sedan, hade vi i Höja minst tre byskräddare

och en "riktig" skräddare. Vi hade Sven Cederborg, skräddare -Larsen (Lars Persson) och skräddare Olan (Ola Persson) Ingen av dem var någon skicklig skräddare. Slräd-

Larsen och slräddare-Olan sydde mest arbetskläder, moll-
skinsbyxor o d, men Cederborg sydde kostymer till folk. Den-

ne Cederborg var en i flera avseenden märklig man. Han hade under
40 år inte försummat att vara på någon marknad, och aldrig

hade han kommit riktigt nykter hem. Han hade flera barn, och
äldste sonen, som hette Knut, fick tidigt deltaga med i sy-

LUF 131

21/11-66

ACC. N:R M. 16740:2.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

nadsarbeten . Då det gällde att sy kläder till arbetare och "löst " folk, sutto far och son alltid hemma och knogade på av alla krafter, men då det gällde att sy kläder till familjemedlemmar, så hämtade man alltid skräddaren hem. Man hämtade honom med skjuts, ty han skulle ju ha symaskinen med sig, och någon symaskin fanns långt ifrån i varje hus på den tiden. Men det var inte bara fråga om symaskinen , utan sax och vax och prässjärn måste också följa med. Och för all del: man fick inte på allvar glömma smusdosan. Den stod alltid på bordet vid sidan om skräddaren. Det var för övrigt ganska egendomligt, att snart sagt varenda ^hgantverkare snusade, och många gjorde det med munnen.

Arbetet började. Skräddaren skulle sy nya kostymer till både far och pojkarna. Han mätte och skrev upp siffror och det hela gick perfekt, även om det inte skedde alltid. En nämndeman berättade , att han hade en byskräddare till att sy ett par byxor, men den gången hade skräddaren tagit fel i någon mån, ty den ena byxan var 8 tum kortare än den andra.

ACC. N:R M. 16710:3.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Vid den tiden reste ofta handlande omkring och sålde tyger av olika slag på auktioner, och där kunde man alltid finna skräddare Cederborg, såvida auktionen hölls i närheten av den plats där han bodde. Det olyckliga var emellertid, att "birvagnar" alltid voro med, och Cederborg var ingen "kostföraktare". I regel blev han full, och då kan man veta, hur det skulle gå, då han skulle taga mått.

De flets hantverkare på den tiden hade ett stort förlag på hist orier, och ~~han~~ drog dem flitigt, då han var borta och sydde. Han drogs i själva verket med fattigdom under hela sitt liv, mågot, som man knappt kan förvåna sig över, då han satt hemma och sydde en hel kostym för 5 kronor. Hade han kommit till ett ställe för att sy, så stannade han vanligen där en eller ett par veckor, beroende på, hur mycket som skulle sys. Det var nästan mer än märkvärdigt, att hantverkarna kunde klara sig, så litet som de hade i betalning för sitt arbete. Cederborg hade hustru och 6 barn.

Skräddare Larsen dugde nog inte till annat arbete än det

ACC. N:R M. 16710:4

grövsta. Han kom också att hamna i , som det kallade på
den tiden, Höja fattighus.

Skräddare-Olan var en verklig hedersman. Vid sidan om sitt yrke
hade han ett par tunnland jord, så att han hade en häst och
en ko. Skrädderiet kunde omöjligen föda honom, och han arbetade
vid sidan om för att förtjäna pengar. Sålunda hände det ^{ofta} ~~kedra~~
på höstarna, att han körde till Kullen för att köpa
sill, som han sedan försålde och förtjänade pengar på.
För 80 à 90 år sedan gick sillen till i ofantliga stim i
norra delen av Öresund och i Skälderviken

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

~~påxxxxxxx~~

ACC. N:R M. 16710:5.

Sömmerskor

Sömmerskor funnos i varenda församling, ja kanske i var-
enda by. De sydde endast fruntimmerskläder. Att vara söm-
merska det var ju i själva verket någonting. Hon var o"
fantligt mycket borta och arbetade, och det gällde för henne
att "följa med sin tid." Under 1800-talet gjorde sig tre
galenskaper i fråga om klädseln gällande: krinolöne, puff-
ärmarna och tornyren. (Jag beder på förhand om ursäkt,
för att jag uttrycker mig i någon mån ohyfsat, men då det är
fråga om att "komma med sak", så måste jag låta talet ha sin
gång. Jag minnes ingenting om krinolinen, men puffärmar och
"fespåsar" har jag väl i minne. De voro oerhört vidriga. Huru
mycket tyg man hade i varje puffärm, är obekant för mig,
men fråga är, om det inte var i meter. En sådan mod måtte
väl aldrig återkomma. Och tormuren! Damerna hade baktill
från höften eller kanske endast från sätet en sådan mängd tyg
"trillat" ihop, att det nästan var ömkligt. Ibland liknade det
nästan påsar, och det var inte konst igt, att det hela

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

ACC. N:R M. 16710:6.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

kallades fespåsar. Ordet har ingen klang, men det var så vanligt, kanske i synnerhet bland manlig ungdom, att de aldrig nämnde tornyren med något annat namn än fespåse. Och det skedde med det största allvar. Sömmerskan fick vara beredd att kunna ordna tornuren. Hon var alltid en verkligt pryddlig människa, lite finare i sitt sätt att vara än andra. I de flesta fall levde hon ogift. Gifte hon sig, så slutade hon i allmänhet upp med syeriet. Hon var i hög grad förekommande och artig. Att vara sömmerska lönade sig nog inte mycket, ty man hörde aldrig omtalas, att någon sömmerska samlade något kapital

Det fanns verkligen sömmerskor på landet, som kunde sitt yrke och utförde ett arbete, som var utmärkt

ACC. N:R M. 16710:7.

Skomakare

Skomakarna voro inte tillnärmelsevis så mycket borta och arbetade som skräddarnam Ofta nog fingo de sysselsätta sig med sadelmakeriarbete. Man hade inga sadelmakare på landet, och när selana voro söndriga, tog man dem till skomakaren, som fick laga dem. I allmänhet satt skomakaren hemma och arbetade. Man gick vanligen med trätöfflor och träskor. Men där familjemedlemmarna voro 7 eller 8 personer, då tog man skomakaren hem med sylar och filar för att halvsil, klavka och någon gång sy nytt. Men ack, vilka skor! Många skomakare voro snart sagt tootalt odugliga. Skulle man gå en halv mil, så kunde man nästan vara säker på att få skavsår av otäck art. Skomakaren var ofta liksom skräddaren mycket skämtsam. Han var i hög grad beroende av snus. Han snuskade i allmänhet ner på ett helt annat sätt än skräddaren, vilket ju inte är konstigt. I allmänhet voro alla byskomakare fattiga. En halvsilning och klackning av ett par mansskor kostade inte mer än 2 kronor

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND